

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
A szombati számokra helyben és vidéken:
Az óbeses melléklettel együtt félveként 2 korona,
anélkül félveként 1 korona 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
FIÓK-SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Óbecse, belvárosi plébánia. Telefonszám 48.
Kéziratok nem adódnak vissza. — Hirdetések
arszabály szerint.

A dánosi független erkölcs.

Szabad gondolkodóink nagyszáju csapatából időnkint ki-kirikkan a csatazaj:

— Független erkölcsöt, szabad szerelmet a népnek!

A független erkölcs tudvalevőleg azért független, mert az Istenről egyszerűen nem vesz tudomást, vagyis független a vallástól, a józan észről, a melyek mind elvezetnek az Isten fogalmához, és csak az ösztönre alapítja „erkölcsi” szabályait; a szerelemnek pedig azért kell szabadnak lennie, mert a polgári házasság is nagy nyűgnek, mutatja a válópereknek rohamosan növekedő száma.

Ezt az erkölcsi ideált füzetekben, könyvekben, folyóiratokban adogatják be a hiszékenyeknek és a gyengé erkölcsi alapon ingadozóknak. Az iskolai vallásoktatás eltörlése, a házassági törvények folytonos lázítása stb. mind ezt a célt akarják megközelíteni. Ha valaki rájuk olvassa, hogy amit hirdetnek, az maszlag: egyszerűen lesajnálják azt a valakit, mint maradi, obskurus reakcionáriust, a kinek semmi érzéke sincs a haladás, az evolúció fontosságára. Majd meglássuk a gyakorlatban, milyen boldog lesz a magyar a független erkölcs és a szabad szerelm jelszavának uralma alatt!

A gyakorlati példa hamarabb megjött, mint szabadgondolkodóink óhajtották.

Visszafojtott lélegzettel figyel az egész ország egy állatias kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság perének tárgyalására. A tett maga borzalmas volt; a hogy a tettesek viselkednek a tárgyaláson, az egyenesen undorító. Fogalma sem volt az embernek az erkölcsi súlyosság ilyen mélységeiről, mint a minőket ez a bünper föltár. A büszke, nagy emberi lélek ebben a perben állati szinten áll, fakad belőle gyűlölet, birvágy, kegyetlenség, bestialitás, csak nemes érzés nem; feneketlen mélység ez a lélek, amelyben sehol, egyetlen halvány sugárral meg nem villan az isteni szikra.

Fogalmuk sincs — legalább úgy látszik — arról az Istenről, aki tiltja a gyilkosságot, aki a szeretet törvényét írja a szívekbe. Fogalmuk sincs arról az erkölcsről, melynek első parancsa: szeresd a te Uradat, Istenedet. Fogalmuk sincs a házasságról; egy férfinak husz felesége volt, még

a számukra is csak úgy körülbelül emlékezik; s az asszonyaiknak előbb van gyerekük, mint egy jóra való szoknyájuk.

Fogalmuk sincs arról, hogy lehet férfi és nő közt az isteni rendelésből fakadó erkölcsi törvényen alapuló, felbonthatlan kapcsolat. Szóval hiányoznak belőlük épen azok az erkölcsi fogalmak, a melyeket szabadgondolkodóink is ki akarnak tépni az emberiség lelki világából.

A dánosi rablógyilkosok teljes következetességgel ragaszkodnak a független erkölcs és a szabadszerelm elveihez. Ok a szabadgondolkodók tanainak leghivebb követői, akiket mint az elvek martirjait, egész bátran disztaggá vagy disztestvérré fogadhatnak szabadgondolkodóink páholyban vagy azon kívül.

Ime, az ember vallás nélkül, a független erkölcs Isten nélkül, ime a szabadszerelm gyönyörűséges hajtásai. Ne mondja azt senki, hogy a műveltség hiánya okozza ezt a szörnyű süllyedést. Nem a kultúra hiányzik ezeknél a gyilkosoknál, hiszen láttunk már hasonló erkölcsi állapotokat a legmagasabb kultúra mellett: a császári Rómában és a forradalmi Párisban. Egy hiány okozza a fekélyt: a vallás hiánya. Ha elveszik az embertől az Istent, akkor kilopják belőle a lelket, legázolják az erkölcsöt, lesz belőle — Párisban vagy Dánoson, páholyban vagy lopott kocsi ekhója alatt — értelmes állat. Vagyis igazi kulturbestia.

Vármegyénk egy hétszázéves emléke.

A bácsi templom restaurációja.

Müemlékekben — Bácsbodroghvármegye — tudvalevőleg igen szegény. A több száz éves török rabiga idején elpusztult minden, — néma romok hevertek mindenfelé, — megsiratni való gyászos emlékei a multnak, — melyek számunkra is — nagy részben legalább — némák maradtak örökre!...

Szinte hihetetlen, — hogy ennek a hatalmas, nagy — mondhatnám — leggazdagabb vármegyének — egyetlen egy Arpád-kori müemléke van!...

Ez: a román-góth átmeneti stílusban épült bácsi szent ferenczendi zárdatemplom!...

Dr. Karácsonyi János történetírónk szerint a tatárjárás után az agyongázolt, alig pihető magyar nemzet vigasztalására épült 1250 táján e müredek, — de nem — mint a közhiedelem mai napig is hangoztatja: a hatalmas és dúsgazdag templomlovagok

pénzéből, hanem a jelenleg is birtokos ferenczendi barátok áldozatkész buzgólkodásából...

Micsoda csodás multról regél e sok vihart átszenvedett, tiszteletreméltó, ódon müemlék nekünk!...

Már régen, a mohácsi vész előtt, — majd később a török hódoltság gyászos idejében e zárda lelkes tagjai járták be — nem riadva vissza sem a nélkülözéstől, sem halálveszélytől — Bácsmegeye déli vidékét, hogy a szétszórta hiveket hitőkben és sokat szenvedett hazájok szeretetében megerősítsék...

Hogy mily hősies, mily önfeláldozó módon teljesítették vallásos és hazafias missiójukat, — minden gyarló szónál ékebben regélnek erről a fennmaradt régi kútforrások és történeti adatok...

Itt, dél Bácskában a keresztény hit fentartói és a golgotát végig járó magyarnép — ugyszólván — egyedüli gyámolítói, vigasztalói és segítőitársai, mellyel örömet és bánatot hűségesen megosztottak — e zárda ősi lakói voltak, s közülök — mint nemzetünk történetéből mindenki jól tudja — számtalanon szenvedtek — a török hódoltság gyászos éve folyamán — vértanui halált is!...

A törökök végleges kiűzése után — lankadatlan hévvel látnak a nyomaveszett és teljesen elpusztult plébániák helyreállításához és a pangó hitélet és megrendült hazafiság újraélesztésével szereznek elévülhetetlen érdemeket maguknak!...

Karácsonyi szerint már 1350 körül kicsiny volt e templom az ájtatoskodók nagy számának... A nép — lelkivezetők odaadó buzgólkodása közreműködésével — összerakja tehát állereit és megnagyobbítja templomát. Fölemelték mindenekelőtt falait, majd meghosszabbították hajóját is és talán ennek öröme tartották itt Bácsban a ferenczendi 1360-ban rendi közgyűléseit...

1480 táján ismét kicsinynek, szűknek bizonyult e templom, — újra magasabbra és hosszabbra építették tehát!... A szentélyre és a hajóra csucsíves boltíveket tettek, a toronyra pedig még két emeletet raktak!... Hogy pedig a régi falak a jóval nagyobb terhet megbirják, három termésköböl faragott támpillérral erősítették meg.

E templom mellett folyt le 1518-ban a páratlanul látogatott híres bácsi országgyűlés. Majd 1649-ben ezen ősrégi templomban bér-mált Imbrisimovics Marinus belgrádi püspök.

Foerk Ernő építész és Petrovác Gyula mérnök, felső-építő ipariskolai tanárok szerint szinte kétségtelen (bár Karácsonyi szerint ez el nem dönthető), hogy e templomnak apsisa és tornya a románkor késői idejéből, tehát már a tatárjárás előtti évtizedekből való, amit a fél-tiszögben kiképzett apsis, annak éleire állított oszlopok és a teljes épségben megmaradt kökeretű ablakok bizonyítanak és mutatnak. Ugyanezt bizonyítja és a templom műtörténeti becsét még fokozza az a darab friz (ives sor), amely a szentély baloldali falán, a padlástérben egészen épen feltalálható, — mert ez talán egyedül álló oly friz hazánkban, amely nem kőből, hanem téglából készült, mint azt a felsőolaszországi hasonló koru müemlékeken is — több helyen — látható!...

Történészek és szakemberek tehát egyértelműleg megegyeznek abban, hogy e viharverte, ódon templom Arpádkori műemlek, még pedig — Bácsbodrogvármegyének egyetlen Arpádkori műemléke, amelynek falai — csodálatos módon — legjelentékenyebb részeiben egészen épen állanak, dacára, hogy több mint hétszáz esztendő viharaira tekinthetnek vissza.

Nincs egyetlen egy ily tiszteletreméltó koru, történelmi és művészettörténeti becsü emlékünknél sem, amely átépítés nélkül, eredeti alakjából ki nem vetkőzve állana legjelentékenyebb részeiben fenn, mint ép a bácsi szent ferenczrendi zárdatemplom.

Nem csoda azonban, hogy a zivataros idők feletti megviselték e tiszteletreméltó és mindenekfölött Bácsbodrogvármegye szemében megbecsülhetetlen értékű műemléket! Jóakaró, de a dologhoz nem értő kezek — az idő vasfoga mellett is — sokat rontottak rajta, s bizony sok körültekintés, tudás és még több gond, költség kell hozzá, hogy ezen ősrégi, értékes műemlék egykori stíluszerűségét visszanyerve, megint olyan legyen, mint mikor 1518-ban a bácsi országgyűlés tagjai bámulták...

Es ezzel tulajdonképeni célhoz értem!

A mozgalom már megindult, hogy e műemlék a jövő számára megmentessék!... Természetes azonban, hogy illetékes és jóakaró tényezőink, értesülve arról, hogy a gyökeres restauráció több mint százezer koronát emésztene fel, megdöbbenve kérdezték, honnan teremtessék e horribilis összeg elő?

Latinovics Pál, vármegyénk volt főispánja — a praktikus katolikus e példaadó prototíponja — lépett erre — a zárdá templom ügyében — akcióban!... Többeket közülünk maga mellé kérve — felkereste mindenekelőtt a vármegye nagyérdemű alispánját, hogy biztosítsa elsősorban is a nemes vármegye jóakarátát és támogatását.

Ott állottam mellette és bámultam e férfiú lelkes hitét, öntudatos vallásosságát.

Beszélt a ferenczrend elévülhetetlen érdemeiről. — a műemlék ragyogó — viharos multjáról, — mérhetlen becséről, — és arról, hogy mi a morális kötelessége egy hatalmas, nagy és gazdag vármegyének egyedüli Arpádkori műemlékével, nemkülönben egykori székhelyével, a történelem ezen szálával átszótt Bács várossal szemben!...

Kíváncsian vártuk mindnyájan a választ! Es nem is csalódtunk.

Csak hitét forrón szerető, a mult emlékein rajongóan csüngő férfiú adhatott oly megnyugtató választ, mint Vojnics István alispán — Latinovics Pál hatalmas beszédére. — Kijelentette, hogy szívvél, lélekkel támogatja a kérelmet és a júniusi rendes közgyűlés elé terjeszteti azt egész terjedelmében. A gordiusi csomót úgy véli radikálisan megoldani, ha a vármegyei kulturálisból — melynek több mint 25 ezer korona évi kamatja — hét éven át — a közgyűlés jóváhagyásával — évenként 10 ezer koronát utalványoztat a beruházás, felszerelés és építés költségeinek fedezésére, — egyben, — hivatkozással a vármegye e páratlan áldozatkészségére megkeresendőnek véli a magas kormányt is, hogy ugyancsak e műemlék restaurációjának biztosítására és végleges keresztülvételére utalványoztasson az országos műemlékek fentartására szolgáló alaptól harmincezer koronát ki.

Ha mindez megtörténik és az ige testté válik, Latinovics Pál és Vojnics István nevéhez fog fűződni mindenha e páratlan siker!

Még egyet!

A június havi közgyűlésen tárgyalatik le e fontos kérdés... Felszólalnak majd gróf Széchenyi Emil, Latinovics Pál és — ha szükség volna — még számosan...

Tán fölösleges is figyelmeztetni a törvényhatósági bizottsági tag urakat, hogy e közgyűlésen teljes számban résztvenni és a velünk együttérzőket föltétlenül magukkal hozni kegyeskedjenek.

Eördögh Elemér.

A tüdőbeteg gondozó intézet.

A „Szeretet“ Nőegylet életében történelmi fontosságú mozzanat volt a vasárnapi közgyűlés. Végre a megvalósulás stádiumába jutott a Szabadkán valóban égető szükséglet képező tüdőbeteg gondozó intézet létesítése. Másfél év előtt indította meg nagyarányú actióját a Nőegylet vezetősége ez ügyben. Belátta, hogy ezen a téren, melyet eddig állam és hatóság teljesen elhanyagolt, sürgősen segítséget kell hozni Szabadka tüdőbeteg lakossága részére. A vezetőség actiójának helyességét méltányolta a Nőegylet, de méltányolta a belügyminiszter is. A nőegylet közgyűlése hamarosan jóváhagyta a vezetőség tervét s most nemrég megérkezett a belügyi kormány jóváhagyása is, mely azonkívül teljes erkölcsi és tetemes anyagi támogatást is kilátásba helyez.

A vezetőség ezen sikerét a tegnapi közgyűlés bizalmi nyilatkozatával jutalmazta és teljhatalmat adott a vezetőségnek, hogy a tüdőbeteg gondozó intézetet most már haladéktalanul felállítsa. Ismerve a Nőegylet vezetőségének agilitását, bizton bizunk, hogy még ez évben modernül felszerelt laboratórium és lelkiismeretes, képzett orvosi gárda veszi fel a küzdelmet a városunkba pusztító vész, a tüdővész ellen.

Oszintén üdvözljük az egyesületet az elért siker alkalmából!

A „Szeretet“ Nőegylet tisztikara a következőképp alakult meg:

Elnök özv. Váli Béláné, alelnökök Sztojkovits Dusán és özv. Jó Dezsőné jogtanácsos dr. Békeffy Gyula, titkár dr. Piller Arthur, pénztáros Hoffmann Ferenc, jegyző dr. Krizse József, ellenőr Tillmann Zoltán, intézeti igazgató dr. Váli Dezső, rendelő orvosok dr. Török Béla és dr. Prokes Géza. Ezenkívül megválasztották a 40 tagból álló választmányt, a 15—15 tagból álló számvizsgáló és dispensaire bizottságot. Ez utóbbi bizottság szakértő orvos tagjaiul megválasztották dr. Barta helyettes tiszti orvos, dr. Révfy palicsi fürdőorvos és dr. Wilhelm kórházi igazgató főorvos.

Bácska az önálló bankért.

Az önálló magyar bank felállítása érdekében Zomborban vasárnap megtartott népgyűlés nagy népgyülekezést előtt folyt le. A gyűlésen nemesak a helybeliek, hanem a vidéki községek küldöttségei is részt vettek. Különösen Bajmok községből jelentek meg nagy számmal zenekarokkal az élén.

A népgyűlést Mérő Ignác függetlenségi pártelnök nyitotta meg s utána dr. Balogh Ernő, mint előadó ismertette az önálló magyar nemzeti bank felállításának fontosságát. Majd Holló Lajos emelkedett szólásra s remek beszéde valósággal felvillanyozta a közönséget, mely gyakran percegekig tartó éljenzéssel akasztotta meg előadását. Utána Lázár Pál, bácsalmási képviselő mondott leudyletes beszédet. Lovász Márton pedig gyönyörű hasonlattal világította meg a magyar bank fontosságát és a 67 es kiegyezésnek lerombolását. Lányi képviselő és Prokopy Imre tanár német, dr. Jovanovics József ügyvéd pedig bunyevác nyelven ismertette a beszédek tartalmát.

Az óriási tömeg zene kísérettel a vadászkiert szállóba vonult, hol bankett volt. Innen aztán a vendégek az Erzsébet ligetben megtartott népiünnepélyre vonultak, hol már több ezer ember élvezte a gyönyörű kiállításokat és vett részt a sorsolásokban.

Az ünnepély késő este ért véget. Szép emlékeket vésven úgy a vendégek, mint Zombor város közönségének szívébe.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemesak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásaikat eszközlik. :-:

A Dmke ipari osztálya Szabadkán.

Kevesen tudják, hogy a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület ipari osztályának székhelye Szabadka. Ezt a tényt, sajnálattal bár, de meg kell állapítanunk. Nem az egyesület vezetőségét okoljuk ezért, mint inkább sajátos társadalmi viszonyainkat, melyeket mindig a politika ural, különösen pedig a híres magyar betegség. Akárhogyan akarnák is letagadni Szabadka magyar jellegét, ez a betegség megdönthetetlen bizonyítéka lesz mindig magyarságának. Szeretünk dikciózni és bizni önmagunkban — cselekvés nélkül.

Mondjunk le erről a szokásról most, mikor oly egyesület végleges megalakításáról lesz szó, amely hivatva van Szabadkát a Délvidéken ipari gócponttá emelni. Ne érsük ezt úgy, mintha városunk, mint a Dmke ipari osztályának székhelye, azonnal megtelnék füstölő gyárakkal, munkás emberektől nyüzsgő ipartelepekkel, hanem igenis úgy, hogy az itt működő osztály, Szabadkáról irányítja Arad, Bácsbodrog, Békés, Bihar, Csongrád, Krassószörény, Pestpilissolt, Jász nagykunszolnok vármegyék ipari politikáját, ipari életét.

Innen, városunkból, az elsorolt terület ipari életének szívéből lüktethet szét egészséges eszmék, elvek, intézkedések alakjában az erő, mely mint a taggyűjtő felhívás mondja hivatva lesz hazánk iparát minden ízében magyarrá, a külföldinél tökéletesebbé és versenyképessé tenni.

A Délvidék több városa versenyzett azért, hogy e szakosztály székhelyévé emeljék. Es ha mégis Szabadkát szemelték ki, ezzel oly megtiszteltetés érte városunkat, mely nagy, szent kötelességeket ró rá, oly kötelességeket, melyeknek elmulasztása egy a haza érdekeinek és külön Szabadka érdekeinek elhanyagolásával is.

Nem hihetjük, hogy e kötelességeket ezentul meg ne értenénk, s hogy továbbra is megmaradjunk azon közömbösségben, amely miatt a Dmke ipari osztálya Szabadkán eddig tétlenségben volt kénytelen vergődni.

Nem használunk frázisokat, hogy a munkára buzdítsunk. Meg vagyunk róla győződve, hogy a fönt néhány szóval vázolt kötelesség szépsége, nemessége a legjobb buzdító, munkára serkentő erő lesz.

Az egyesület, amint értesülünk, e hó 24-én, vasárnap ejti meg a végleges szervezkedést. Hogy e szervezkedés után városunk történetében korszakot alkotó munka kezdődjék ezt városunk hirneve követeli meg.

Népgyűlés Vörösegyházán.

Verusicsnak Zenta felé eső részén vasárnap igen sikerült keresztény-szociálista népgyűlés volt. Ott volt az egész környék józan és szorgalmas népe.

A népgyűlés szónoka, Mészáros Béla káplán a jelenlevők nagy tetszése mellett ismertette a keresztény szociálizmust s annak népmentő programját.

A mai kor szociális betegségének egyedüli hathatós orvosszere a keresztény-szociális alapon történő szervezkedés s a keresztény-szociálista programnak életbe léptetése. Ez volt a népgyűlési beszéd eszmemenete, mely a jelenlevőkre észrevehetően mély hatással volt. Mindenki készséggel elismerte, hogy a magyar munkásságnak éppen ott fáj, a hol a keresztény-szociálizmus akarja a társadalmi sebeket behegeszteni.

A beszéd hatása alatt vörösegyház kisgazdái és munkásai határozatilag kimondták, hogy a keresztény-szociális elveket a magukévá téve azon iparkodnak, hogy a közel jövőben a „Vörösegyházai Keresztény Szociális Egyesület“ már meg is alakulhasson.

Rendzavarás nem történt; ellenvélemény nem hallatszott. Ide már nem mertek kísértelni a vörös gyalogsátánok, mert eddigél minden furfangjuk dacára itt egyetlenegy balekot sem sikerült fogniok. Ugy értesülünk, hogy jövő vasárnap Tavankuton

és Kelebián is hasonló népgyűlések lesznek. Kelebiai elvtársaink három helyen kívánják a Keresztény Szociális egyesület megalakítását, de az idő rövidsége miatt egyelőre csak két helyen lesz az megalakítva, a harmadikra Urnapján kerül a sor.

Hiába üvöltöttek tehát a helybeli piszoklapok: a ker. szocializmus feltartóztatlanul halad előre a végső diadal felé.

VITA

SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ.

Orvosilag ajánlva: Hugysavas diathesis, köszvény-, cukorbetegség-, gyomor-, vese- és húgyhólyag bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan!

:: Bővebb felvilágosítással szolgál a ::

Központi iroda: Budapest, V., Lipót-körút 29. sz.

Kapható Rukovina Nándor, Farkas J. és Sztojkovics utódai urak fűszerkereskedéseikben. 50-19

HIREK.

Tájékoztató.

Május 30. A Kossuth asztaltársaság majálisa, a városi erdőben. Kezdeté este 8 órakor.

Junius 8. Az I-ső nőegylet és szent Antal kenyeré Katholikus népkönyha népünnepe a városi erdőben.

Junius 18. A magyar asztaltársaság nyári mulatsága Radonaviceon. Felvilágosítás az asztaltársaság helyiségeiben.

— **Bérma ut.** Városv Gyula dr. Ocellentiaja május hó 16-án Oregesertőn, 17-én Szakmáron, 18-án Fajson, 19-én Bogyiszlón, 20-án Duskokon, 21-én Nemesnádudvaron, 22-én Sükösdön, 23-án Ersekcsanádán osztja ki a bérálás szentségét.

— **Városv Gyula érsek a Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaság tiszteletbeli tagja.** Az Irodalmi Társaság tudvaleg a folyó évi rendes közgyűlésen Városv Gyula dr. kalocsai érseket, a közművelődés terén szerzett érdemeinek az elismeréséül, tiszteletbeli tagjának választotta meg s erről az érseket hivatalosan értesítette. Erre a válasz most érkezett meg Vértesi Károly elnök kezéhez, mely ekkép szól: „Köszönettel vettem a Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaságnak a folyó évi rendes közgyűlés alkalmával hozzám juttatott határozatát, mely szerint engem az Irodalmi Társaság tiszteletbeli tagjává választott. Midőn Nagyságodat értesitem, hogy e kitüntető választást köszönettel elfogadom, szívből sok áldást kívánok az Irodalmi Társaság hazafias működésére s egyuttal a Társaság pénztára javára a mellékelt egyszáz korona adományt juttatom. Fogadja Nagyságod mély tisztelettemek őszinte kifejezését. Kalocsa, 1908. évi május hó 4-én. Városv Gyula s. k., kalocsai érsek.”

— **A kelebiai és ludasi anyakönyvi hivatalok.** A belügyminiszter jóváhagyta a kelebiai és ludasi anyakönyvi hivatalok szervezését. Eszerint a belterület az I., a kelebiai a II. és ludasi a III. anyakönyvi kerület lesz. A kelebiai esketési, halálzási és temetési anyakönyvvezetéssel Balázs Piri Kálmán kelebiai, a ludasi ugyanolyan jogkörrel felruházott anyakönyvvezetői teendőkkel a miniszter Egrényi Ferenc ludasi tanitót bízta meg. Minthogy ennek folytán a szabadkai anyakönyvvezetői hivatalban a teendő kevesebb lesz, az egyik díjnoki állást megszüntetik.

— **A ludasiak papjaikért.** A szeretetnek, a ragaszkodásnak manapság ritka

példáját tanusították a ludasi katolikus hívek. Százával meg százával jöttek be Szabadkára — lehetnek nyolcszázán — hogy Bíró Károly dr. polgármester előtt azon óhajuknak adjanak kifejezést, miszerint a ludasi plébánia a mostani adminisztratornak, Takács Gáspárnak adományoztassék. Tanítóik, kántorai vezetése mellett, gazdag és szegény, ilyen meg amolyan politikai pártállású emberek, szemekben a szeretet ragyogásával foglalták el a városi székház folyosóit, lépcsőit, kapualját, remélve, hogy megjelenésükkel kivívják szívük óhaját, és az igaz érdem elismerését. Azoknak kellett volna látni ezt az eseményt, akik a papság gyalázásával irtják ki a lelkekből a vallásosságot. Meggyőződhetek volna, hogy teoriáik és rágalmak vétek, melyeket a nép itél el, aminthogy mi meggyőződhetünk arról, hogy amíg a nép szeretete ily impozánsan tud vallásának papja mellett, az igazi pap mellett megnyilatkozni, addig a vesztettek üvöltése nem hallatszik a menyországba, amint a közmondás mondja. A ludasiak szónoka Egrényi Ferenc tanító volt. Szavaira Bíró Károly dr., polgármester felelt, azon reményének adva kifejezést, hogy a ludasiak óhaja teljesülni fog. Itt említhetjük meg, hogy a ludasi plébániát az esperes és a kegyur képviselője ma adták át Takács Gáspár adminisztratornak.

— **Tanítói állások.** A községi iparostanonciskola felügyelő-bizottsága körözünyileg felhívta az érdeklődő tanfőriákat, hogy akik az üresedésben levő 4 rajz, és 2 közismereti tanítói állások valamelyikét elnyerni óhajtják, ide vonatkozó írásbeli kérelmüket legkésőbb május 30-án déli 12 óráig Mérey Agost felügyelő-bizottsági elnökhöz nyujtsák be. A választás által nyert megbízatás időtartama 2 év lesz. Az állások javadalma egyenkint évi 300-300 korona tiszteletdíj és 6 korona írószer átalány.

— **A szabadkai felső leányiskola kirándulása.** A szabadkai felső leányiskola növendékei, a tanárikar vezetésével szerdán Zomborba mennek át a vármegyei háziipari kiállítás megtekintésére.

— **Társasvacsora.** A királyi törvényszék új elnöke, Dekker Gyula tiszteletére május 23-án este 8 órakor Palicsón a nagyvendéglőben barátai és tisztelői társasvacsorát rendeznek. — Egy teríték ára, beleértve egy félliter bor és szódavizet, négy korona. — A kaszinóban, a gazdakörben, az ügyvédi kamarában és a királyi ügyészségben kitett ívet a részt venni óhajtók aláírhatják.

— **Halálozás.** Közszeretben, köztisztelőben álló, munkás életet élt iparos, Kuthy György halt meg vasárnap éjszaka. Családjá a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Kuthy Györgyné szül. Kabos Jolán ugy a saját valamint gyermekei: Mariska, Jenő, Gyurika és Jankica nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a legjobb férj, felejtethetetlen szerető jó apa Kuthy György mérsáros, városi értékképviseelő f. hó 17-én este 11 órakor életének 54-ik évében rövid és súlyos szenvedés és a halálkök szentségeinek ajtatos felvétele után jobblétre szenderült. A megboldogult drága földi maradványa folyó hó 19-én délután 5 órakor fog a bajai sirkertben lévő családi sírboltba a feltámadásig nyugalomra tétetni. A szent mise-áldozat folyó hó 19-én délelőtt fél 10 órakor a Szent Teréz-templomban fog az Urnak bemutatattani. Szabadka, 1908. évi május hó 18-án. Drága lelkét Istennek, porait a földnek!

— **Esküvő.** Lipostyák József, a szabadkai kath. legényegylet dékánja, tegnap esküdtött örök hűséget Ludason Takács Mariskának.

— **Bajai diákok kirándulása.** Ilyen dolgokat, — persze a város ádoztakésztségéből, — Szabadkán is megosinálhatnának. Ez is nagyon hasznos áldozat lenne a kultúra oltárán. Hasznosabb sok más pénzposékolásnál. Bajai tudósítónk írja, hogy az ottani polgári iskola 40 tanulója, Mihályfy Ferenc tanár vezetésével, szombaton Szabadkára és Szegedre rándul a város ta-

nulmányozása végett. A kirándulásban 18 szegény, szorgalmas tanuló teljesen ingyen vesz részt.

Üzletáthelyezés. A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy bádogos üzletemet május hó 1-től a Kazinczy utcából Kölcsey utca 25 szám saját házamba (posta után második) helyeztem át. Abrasits Mihály, épület-bádogos.

Fényképészeti irodalom legújabb termékei.

A művészi fényképezés évkönyve.

Bolti ára 5 korona.

Szeghalmi Gyula, Amatőr fényképezés könyve.

Ára 6 korona.

Kiss Zoltán, A fényképezés kézikönyve.

Ára 1 korona 60 fillér.

Kaphatók Heumann Mór könyvkereskedésében Szabadkán, Fő-tér, a Szertháromsággal szemben.

A pálinka áldozata.

— Megölte a virtus. —

Szerencsétlen munkás esett tegnap szenvedélyének áldozatul. A szerencsétlen emberben a pálinka szeretete teljesen megrontotta az értelmi és lelki egyensúlyt. Szendvélye már virtust látott abban, hogy menyí pálinkát bir meginni. Erőnyek tudta a bünt. dícsőségnek a bűnnel való kérékedést. Es büntetését a bűnben magában lelte.

Szkala János, Rackó Mihály munkása a pálinka mértéktelen élvezésére adta magát. Dícsékedett is szenvedélyével. Nem röstelt azzal kérékedni, hogy 5 meg bir inni annyi pálinkát, mint más senki.

Tegnap is azzal kérékedett ismerősei között, hogy egy hajtókára megiszik egy félliter pálinkát. Persze az ismerősök között akadtak hitetlenek, ami csak tüzelte Szkalát. A hitetleneknek fogadást ajánlott föl. Akadtak, akik tartották a fogadást, meg sem fontolva, hogy ezzel mintegy bűnrészesekké lesznek. Ki tudja, ha valami nemes tett végrehajtásáról lett volna szó, belementek volna-e a fogadásba?

A fogadás megtörtént. Szkala János egy hajtókára megitta a pálinkát. Az utolsó kortynál összeesett és meghalt. Eddig szól a tanulságos történet. A tanulságot könnyen levonhatják belőle.

Mindenki használja az egyedül kipróbált ártalmatlan és biztos hatású

„REFORM“ KENOCSÖT, mely a legújabb szer a láb-, kéz- és hónalj-izzadás ellen. Ezen szer megszünteti az izzadást, büzt és lábégést, meggyógyítja a feldörzsölést, sőt annak keletkezését is megakadályozza. Alkalmazása mellett a láb szárazon marad és biztosítja a könnyű járást. A kenőcs nem piszkít, nem fest s kellemes illatu. Már az első bekenésre feltűnő az eredmény! Nyílt sebre nem való! Használati utasítás a tégely alsó részén. Kapható ifj. Illés Antal gyógyszerárban Szabadkán, a főposta átellenében, Népbank-palota. Nagy tégely 1 korona. Próbátégely 60 fillér. 382-5

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: Kőrömczy Ernő.

128

Don Giovanni megigérte, hogy ha időt enged neki, tán sikerül felhajtani az özszeget. Nino csak nagynehezen egyezett bele. „De azt csak nem kívánhatod, hogy burnótszelencémből kaparjam ki ezt a sok pénzt. — hajtogatta Don Giovanni. Nino

erre három napi halasztást ígért. Azt azonban ajánlom, hogy ez idő alatt ne kerüljön bátyám szeme elé — tette hozzá fenyegetőleg.

Másnap reggel Don Giovanni Nicolosiba lovagolt, hogy egy régi követelését behajtsa. Az uton egyszerre csak Falco került eléje két társával. Don Giovanni hamarosan leszökött az ösvér hátáról s odavetette magát Falco lábai elé.

— Mit jelent ez, Don Giovanni?

— Még eddig nem tudtam megkeríteni számodra a pénzt, de most épen azért fáradozom, hogy kézhez kapjam azt. Légy irgalmas, várakozz türelemmel legalább hólnapig.

Ujabb faggatásra aztán elmesélte, mi történt vele. „Főtisztelendő atyám, — felelte Falco, — önt be akarták csapni.“

Aztán ráparancsolt az öreg papra, hogy kísérje őt vissza a városba. Mikor az ősi házhöz érkeztek, Don Giovanni San Pasquale temploma mögé húzódott míg Falco az utcára hívatta Ninot. Csakhamar meg is jelent ott fönt az erkélyen. „Ejnye Nino, — förmedt rá Falco kaján kacajjal, — hisz te rá akartad szedni ezt a jó öreg plébánost.“

— Hát te is tudod már? — felelte neki Nino, — épen most akartam elbeszélni néked.

Falco arca hirtelen elkomorult. „Nino, — szólt rá keményen, — a plébános jó emberem s most bizonyára azt

hiszi, hogy én akartam kifosztani őt. Nagyon, de nagyon elhibáztad a dolgot. Azzal felkapta puskáját s lelőtte öcsesét. Akkor aztán odafordult Don Giovanni felé, ki ijedtében majd hogy le nem szédült az ösvér hátáról. „Ime, lássa főtisztelendő uram, hogy még a testvéremet sem kimélem!“

Ez az eset husz év előtt történt, mikor még csak öt esztendeje volt haramiavezér.

A nép ennek hallatára egyre azt hánytorgatta magában, „Miért is kimélné meg a vasutat Falco, ki saját öcsésének sem kegyelmezett?“

De beszélnek még egyebet is róla.

Nino halála után akadt Vendetta az ő számára is. Mikor Nino felesége férje haláláról értesült, annyira megrémült, hogy féloldala megbénult tüstént. Járnai is alig birt már. Ezentulra azonban folyton ott könyökölt a viskó ablakánál. Mellette töltött fegyver hevert, úgy lesett Falcora. S a rettegett haramia tán egyedül ettől az asszonytól félt. Husz év óta mindig messze kerülte el a szülői házat.

Az asszony nem mozdult el leshelyéről. Akik San Pasquale templomát felkeresték, ott látták folyton az ablak mögött villogni bosszuvágytól, gyűlölettel lángoló szemét. Vagy látta tán őt már valaki pihenni, dolgozni? Nem tett az semmi egyebet, csak férje gyilkosát várta.

Mikor erről beszélget Diamante népe, csak még inkább elfogja őket a félelem.

„Falconak nagy szerencséje van,“ rebesgetik egyre. „Hisz ez az asszony, ki egy kanál vízbe fojtaná, alig tudja vonszolni elbénult tagjait. Hiába! Szerencsés egy ember. Ha senki másnak, de neki bizonyára sikerül szerteszórni a vasutat.“ (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

M. Azt az információt illetékesnek ismert helyről kaptuk. Ha ott tévedtek, sajnáljuk. Bizonyára köszönjük felvilágosítását, hogy legalább alkalomadtán mi is adózhassunk a kegyeletnek.

B. M. Topolya. Az a zsidó kölyök épen oly értelemben kapta meg azt, ami megilleti, mint ön levelében írja. Nem szeretnénk ismétlésekbe bocsátkozni szükségtelenül. Az eredménye az okvetetlenkedésnek nem a mi, hanem az ő bajuk lesz.

Gombos Lajos

építési irodája Bány-köz, Kecskés-ház mellett
(bejárat a Kossuth-utcából).

Elvállal lakóházak és mindenféle gazdasági épületek tervezését, leszámolásokat és költségvetések szerkesztését, valamint ácsmunkatervek és fakivonatokat készítését. 395-20-1

Legjobb ez idő szerint a valódi szabadalmazott „TURUL” peronoszpóra permetező,

mely a kecskeméti mezőgazdasági kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve, mert a hord ereje a legmagasabb gyümölcsfákra is fel visz, a szőlő permetezésnél a legfinomabb köd arányban permetez.

Egyedüli elárúsítója: **BARTEK KÁROLY, rézműves** (I. IV. kör, Damjanich-utca 614. sz. a.) ahol is bármilynemű permetezőket javítása pontosan és jutányosan eszközöltetnek. 372-33-20

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete
SZABADKAN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. ➡ ➡ Gyári árak.

18-49

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezentul is megrendelőimnek teljes bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos áron elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

195-62

papi és polgári szabó.

Üzlethelyiségek

➡ kiadók ➡

Kovács Antal házában

Vass Ádámmal szemben.

394-10-2